

Sygn. akt II PK 127/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa Gminnej Spółdzielni S. w P.

przeciwko E. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 grudnia 2014 r.,

skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 15 listopada 2013 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana E. K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 15 listopada 2013 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego w L. zasądającego od niej na rzecz Gminnej Spółdzielni S. w P. kwotę 17.238 zł.

W skardze zarzucono naruszenie prawa materialnego – art. 124 k.p., przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu „jakoby powódka wykazała ponad wszelką wątpliwość, iż prawidłowo powierzyła pozwanej określone mienie, tj. towar w sklepie, a nadto że niby zapewniła warunki umożliwiające zabezpieczenie powierzonego mienia, mimo iż zebrany w sprawie materiał dowodowy przeczy powyższemu” oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 227 k.p.c. w związku z art. 309 k.p.c., polegające na nieuzasadnionym oddaleniu wniosku dowodowego strony pozwanej o przeprowadzenie wizji lokalnej w sklepie, w którym pracowała, który to dowód ma istotne znaczenie z punktu widzenia

wiarygodności strony powodowej i jej świadków, jak i odpowiedzialności pozwanej za powstały niedobór.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą jej zasadność z uwagi na oczywiste i rażące naruszenie art. 227 k.p.c. w związku z art. 309 k.p.c., przez oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie wizji lokalnej w miejscu pracy pozwanej. Wskazała, że powyższy wniosek dowodowy zmierzał do wykazania faktu mającego istotne znaczenie dla wyniku sprawy. Chodziło o ustalenie, „czy przy określonej powierzchni sklepu, określonym układzie ład, półek, etc.” pozwana mogła sama w sposób należyty zabezpieczyć powierzone jej mienie, czyli że strona powodowa nie zapewniła pozwanej warunków pozwalających na należyte zabezpieczenie powierzonego jej mienia (art. 124 § 3 k.p.), a jest to warunek odpowiedzialności pracownika na podstawie art. 124 i następnych k.p. Oddalenie tego wniosku sposób oczywisty i rażący naruszyło prawo pozwanej do obrony i pełnej aktywności w procesie, gdyż, zgodnie z dyspozycją art. 124 § 3 k.p., to pracownik musi wykazać okoliczności ekskulpacyjne, „w czym ani strona powodowa, ani Sądy obu instancji nie powinny przeszkadzać”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw.

przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywista zasadność i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Skarżąca, powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, wskazuje na oczywiste naruszenie art. 227 k.p.c. Przepis ten ma zastosowanie przed podjęciem rozstrzygnięć dowodowych i uprawnia sąd do selekcji zgłoszonych dowodów pod kątem oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć. W konsekwencji twierdzenie, że przepis ten został naruszony przez sąd rozpoznający sprawę, ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, a jego pośrednie naruszenie może polegać na odmowie przeprowadzenia przez sąd dowodu z uwagi na powołanie go do udowodnienia okoliczności niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w sytuacji, kiedy ocena ta była błędna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2008 r., II PK 47/08, LEX nr 500202; z dnia 11 maja 2005 r., III CK 548/04, LEX nr 151666, a także postanowienie z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, LEX nr 52753). Jeśli zaś nie przywołano w skardze kasacyjnej tej przyczyny odmowy przeprowadzenia dowodu, sam

art. 227 k.p.c. nie może być podstawą skargi kasacyjnej bez równoczesnego powołania uchybienia innym przepisom postępowania dowodowego, np. art. 217 § 2 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., I CSK 237/10, LEX nr 784978 z dnia 6 października 2009 r., II UK 47/09, LEX nr 559955 i z dnia 12 lutego 2009 r., III CSK 272/08, LEX nr 520039).

Podstawą zaakceptowania przez Sąd drugiej instancji oddalenia wniosku o przeprowadzenie wizji lokalnej w sklepie, który miał na celu wykazanie, że „przy określonej powierzchni sklepu, określonym układzie lad, półek, etc.” pozwana nie miała warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia (art. 124 § 3 k.p.), nie było to, że nie był to dowód na okoliczności mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Sąd drugiej instancji uznał, że przeprowadzenie wizji lokalnej w sklepie było niepotrzebne „z uwagi na zgodne zeznania wszystkich świadków i stron co do tego, jak wyglądał sklep, jakiej był wielkości, jak ustawiony był w nim towar oraz jak przebiegała w nim codzienna sprzedaż”. Chodziło więc o to, że okoliczność ta została już dostatecznie wyjaśnione w sposób, który nie był kwestionowany przez pozwaną. Podstawą prawną oddalenia wniosku nie był więc art. 227 k.p.c. (*a contrario*), ale art. 217 § 3 k.p.c., a tego przepisu nie powołano w skardze kasacyjnej. Skoro Sąd drugiej instancji nie stosował art. 227 k.p.c., to nie mógł go w sposób oczywisty naruszyć.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.